

מאמר ד"ה

שמע ישראל

מכ"ק אדמו"ר הזקן

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

יו"ל לראשונה מכת"י מעתיק

לכבוד יום הבהיר

ח"י אלול תשפ"א

יומא דהילולא של המהר"ל

ויום הולדת של שני המאורות

הבעש"ט ואדמו"ר הזקן

נערך ע"י עקיבא שבריק

*Spreading the waters from the spring of the
Holy Baal Shem Tov requires much
time, effort and great detail.*

We need your financial support.

To donate via Paypal or Zelle

please use the links below:

לתרומות והנצחות

<http://paypal.me/ashavrick>

Zelle ashavrick@gmail.com

To be added to the weekly email, please contact me
at: Ashavrick@gmail.com

מאמר שמע ישראל

מכ"ק אדמו"ר הזקן

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שמע¹ ישראל הוי"ה אלקינו הוי"ה אחד, זהו קבלת עול מלכות שמים. כתיב, וידעת היום והשבות אל לבבך כו' בשמים כו' אין עוד. ולהבין זה, הנה כתיב, כי עמך מקור חיים. דהנה ידוע, כי לכל עניני התפשטות, מוכרח שיהיה מקור. כמו למשל, אדם עשיר, שהתפשטותו בהוצאות רבות לפרטים רבים, ויש לו מקור סך, שיש לו מטמון, ודי למבין. ועל דרך זה הנה כתיב, והחכמה תחיה בעליה. הנה למשל, התפשטות הנפש בגוף לכמה פרטים, כך שְׁכָל, וכך לחשוב, וכך לדבר, וכך לעשות וכו'. ובודאי, היה כל זה במקור, אך שאינו תופס מקום כלל במקור, ושם אינו נראה כל דבר בפני עצמו. אך, אחר ההתפשטות באברים חלוקים, שם נראה כל דבר בפני עצמו, וזה נקרא בשם חיות. למשל, כשהוא במקורו, אז אינו נקרא חיות, רק אחר שיש דבר אחר, והוא החיות. כך למעלה, כתיב, ואתה מחיה את כולם. בחינת ואתה, לנוכח, רצה לומר, אחר שיש ברואים רבים, מינים ממינים שונים, כידוע באריכות, דבר זה שייך בבחינת מחיה, לשון חיות, ועם כל זה, מחיה כך, ודי למבין.

אך, לגבי מהותו ועצמותו יתברך, כתיב, כי עמך מקור חיים. דהנה, אין הנמשל דומה למשל כלל. כי במשל, התפשטות הנפש בגוף, הוא מצד החיוב, כידוע. אך הוא יתברך, אינו מחוייב, ואני ה' לא שניתי, לא אשתני מרחמי לדינא ומדינא לרחמי כו', אין עוד, כולא קמיה כלא, אין ערוך לך. כי אפילו בחינת ביטול, אינו שייך. כי בחינת ביטול, הוא למשל, שְׁכָל קטן נגד שְׁכָל גדול. ומכל מקום, מערכו הוא, כידוע. אבל לגבי מהותו ועצמותו יתברך, אין ערוך לך, ודי למבין. על זה כתיב, כי עמך מקור חיים, רצה לומר, הגם שאנו רואים נבראים הרבה ועולמות הרבה, הנה מזה מוכרח, שבודאי היה הכל במקור, כי אין דבר בלא מקור, כנזכר לעיל. עם כל זה, הנה בחינת מקור חיים, הוא גם כן עמך, רצה לומר, על אופן שלך, כחשיכה כאורה. בחינת משפיע ומקבל, שזה בעצמותו ממש.

ולהבין, האיך אפשר זה להיות. על זה כתיב, במפולא ממך אל תדרוש וכו', בחינת מפליא לעשות, שמקשר גשמי ברוחני. ודבר זה, הוא באמת, למעלה מן הדעת וכו'.

¹ המאמר נדפס כאן לראשונה מכתב יד מעתיק.

רק, באורך, רצה לומר, אחר התגלות התפשטות, אז נראה אור, בחינת זיו, כמו שכתוב, הודו על ארץ ושמים. אך לגביה, כתיב, ארץ קדמה לשמים. רק אחר התפשטות הזיו, אז שייך לומר בחינת שמים וארץ, בחינת משפיע ומקבל.

והנה להבין תכלית בריאות העולמות, כי הוא בחינת ירידה גדולה, אף שלגביה אין שינוי כלל, מכל מקום, בזיו, נראים שינויים רבים, כידוע. אך, התכלית הוא, וידעת היום והשבות אל לבבך וכו', אין עוד. וְהִשְׁבוֹתָ, רצה לומר, שתשוב למקורך את לבבך, בחינת בכל לבבך, בשני יצריך, שיהיה אין עוד. דהנה, הכל נקרא בשם עוד וטפל, כידוע. ואפילו בחינת ביטול קטן אצל גדול, מכל מקום, תופס מקום, ונקרא בשם עוד. וגם בחינת משפיע, רצה לומר, בחינת מקור החכמה, הגם שהוא מקור, ואינו נראה בו שום התחלקות, עם כל זה, מאחר שהוא כח החכמה להשפיע, בודאי מוכרח שיהיה בו בחינת עוד, רצה לומר, שהוא מקור להשפיע למקבל, כך או כך, וישנו בו גם כן בחינת מקבל.

אבל העיקר, הוא שיהיה בשמים ממעל, בבחינת משפיע, ועל הארץ כו', בבחינת מקבל, יהיה אין עוד. ועל ידי מי יוכל לגמור זה הרצון, הוא רק על ידי ישראל, שהם נקרא עם קרובו, ממש עצמותו יתברך, כדכתיב, וירם קרן לעמו וכו', דהנה בכל אחד מישראל יש שתי נפשות, כמו שכתוב, ונשמות אני עשיתי. והנה להבין, הלא את הכל, עשה הוא יתברך, ואין דבר חוץ ממנו, ומהו שכתוב ונשמות אני עשיתי. אך הענין הוא, שנשמות ישראל, אני עשיתי, אני דייקא. רצה לומר, עצמותו ומהותו ממש. דהנה, השתי נשמות, הן בחינת מה שכתוב, רוח הבהמה היא היורדת למטה, ורוח האדם הוא העולה למעלה, הוא העולה למעלה מאליה, בלי שום טעם ודעת, רק לדבקה בו דייקא. כי הנה למשל, אהבת איש לרעהו, מחמת שכלו, שהשכיל בשכלו דבר טוב שבחבירו, נתהווה האהבה, ונמשך מזה הרצון, לדבק את עצמו אליו. וזה אינו עצמותו, כי מחמת עצמותו, אינו שייך אליו כלל. רק, מחמת השכל או המדה.

וזהו בחינת מלאכים, שיש מלאכים שעבודתם בבחינת אהבה, ויש בבחינת יראה, ויש בבחינת התפארות. אך כולם הם בחינת מקבלים זה מזה, כל אחד נעשה מרכבה נגד מה שלמעלה. רצה לומר, ששכלו של עליון, רוכב עליו, ומשפיע לו, והוא מקבל אורו, לפי ערך הכלי. ולכן, אין יכולים לומר אחד, כי בחינת אחד, הוא כמו שכתוב, והיו לאחדים בידך. רצה לומר, שני דברים שנתייחדו. כמו למשל, משפיע ומקבל. כשנתייחד שְׁכָלָם, אז הוא בחינת אחד. אך, בחינת המלאכים, לגבי עצמותו יתברך, שאין ערוך לך, ונמצא, שכל הגילוי שלהם, אדרבה, הוא הסתר והעלם אלקות יתברך. כי אלו היה להם גילוי יותר, היו בטלים במציאות ממש, כמאמר, הושיט אצבעו ביניהם, ושרפן, כידוע ודי למבין.

אך, בבחינת ישראל, הוא רוח האדם העולה מאליה, מחמת שהם עצמיות, כי חלק ה' עמו. כמו למשל, אהבת האכילה, שהיא בלי דעת. ואהבת הבן לאביו, כדכתיב, בני בכורי ישראל, בנים אתם וכו', כמו שהבן נמשך ממוח האב וכו', כנזכר בתניא באריכות. וכמו למשל, שלהבת הנר, העולה למעלה, כדי למשוך אל מקורו, שהוא האש שתחת גלגל היומי, כידוע.

והנה, יש גם כן רוח הבהמה היורדת למטה, היורדת גם כן בלי טעם ודעת. וזהו אחר וקדם צרתני. אחר למעשה בראשית, זהו הנפש הבהמית, בחינת אחר, שיכול להיות עוברי רצונו. ונגד בחינה זו, אפילו יתוש קדמך, שאינם עוברי רצונו כו', כנזכר בתניא. וקדם, זהו בחינת נפש האלקית כנזכר לעיל. וזה ונשמות אני עשיתי, כי שתיהן הן בלי דעת. והנה, עבודה שמנפש האלקית, הוא כדכתיב, מי לי בשמים. רצה לומר, בבחינת משפיע. ומי לי בארץ, בחינת מקבל. הכל, אינני רוצה, כי הכל הוא רק זיו. ואפילו עולם הבא, וגן עדן העליון, ביו"ד נברא העולם הבא, הארה בלבד, כידוע. רק, פְּלָה שארי ולבבי, בחינת פְּלָה, אֶתִי מלבנון. שכנסת ישראל נקראת בשם כלה, מלשון כלתה נפשי, והוא מבחינת אֶתִי, אֶתִי דייקא, שאין לכנסת ישראל שום רצון, זולתו לה' לבדו, לדבקה בו. והנה זאת הבחינה, ישנו בכל אחד ואחד מישראל בודאי. והראיה, שאפילו קל שבקלים, יכול למסור נפשו על קידוש השם, בלי טעם ודעת, כנזכר בתניא.

והנה, עיקר העבודה, הוא על דרך זה. דאיתא, עבודה שבלב, דהיינו בחינת נקודת לבבו, זו תפלה, מלשון דביקות, דהיינו לאדבקה רוחא ברוחא, דהיינו נפש הבהמית בנפש האלקית, לאהפכא חשוכא לנהורא. ופְּמָה הוא, על דרך דכתיב, וידעת, בחינת דע את אלקי אביך וכו', דהיינו על ידי בחינת הידיעה, יכול להיות והשבות אל לבבך, ששייב את שני הלבבות למקורו, שיגיע לבחינת בכל מאדך, שזהו נקרא בשם ביטול במציאות. ואינו רצה לומר שיכלה הגשם שלו, רק שיגיע לבחינת נקודת הלב, וזהו בחינת בחכמה אתברירו, דהיינו על ידי התבוננות, יברר הטוב, בכדי שיהיה יתרון אור מן החשך דייקא.

והנה לכאורה תמוה, האיך אפשר שעל ידי התבוננות, שהוא השגה, והוא היפך אלקות, שאיננו בהשגה, האיך יגיע מזה לבחינה שלמעלה מהדעת, והלא זהו מדריגות המאלכים, שעליהם כתיב, וכולם מקבלים עליהם עול מלכות שמים זה מזה, והם אינם יכולים לומר אחד, כנזכר לעיל. אך הענין הוא, שההתבוננות בסדר התפלה באריכות, לא יעלה על דעתו, שמחמת התבוננותו, יבין אלקות. דהנה, כל השבחים, הם אינם רק בחינת ולגדולתו וכו'. ובחינת גדולה, אדרבה, הוא הסתר אלקות, כמו שכתוב, לך הוי"ה הגדולה, כידוע. רק, יהיה על זה האופן, כמו שכתוב, ראה הנה אנכי נותן, אנכי נותן דייקא, את החיים ואת הטוב, זו בחינת נפש האלקית, ואת המות ואת הרע, זו

בחינת נפש הבהמית, ובחרת בחיים, שהבחירה נתונה ביד האדם, הן לטוב הן לרע, והבחירה היא במוח. והוא למשל, אדם, שיש לפניו שני דרכים. אחת מתוקנת, ואחת מקולקלת. שאין צריכים רק להראותו שהדרך ההיא מקולקלת, וממילא ילך בהטוב. ולמשל דק יותר, שיש לפניו שני שכלים, וצריכים רק להראותו את קלוקל השכל הראשון, וממילא ישכיל הטוב.

אף כאן הוא כן, שבאמת, לפי ערך הכלי שלו, הוא בחינת יתוש קדמך, אי אפשר שישגי אלקות. רק, יהיה כמו שכתוב, וכמטמונים תחפשינה. כמו למשל, אדם החופר בקרקע, למצוא אוצר. שאינו חפר, רק את קרקע סביבותיו, וממילא יתגלה האוצר. כן הוא כל ההתבוננות עד קריאת שמע, להראות, שצד השני, בחינת סטרא אחרא, אינו כלום. ועל דרך זה הוא כל סדר התפילה, הללו את ה' מן השמים וכו', יהללו את שם ה' וכו'. וכל כוונתו יהיה, איך שהכל פלא באמת, אין עוד, אין ערוך לך וכו'. והמלאכים אומרים קדוש קדוש קדוש ה' צבאות, שבחינת הוי"ה שמהווה אותם, הוא קדוש ומובדל מהם. רק, הם מקבלים זה מזה, כנזכר לעיל, ואינם יכולים לומר אחד, כנזכר לעיל. רק, אהבת עולם אהבתנו ה' אלקינו. הוי"ה אלקינו, מלשון כחינו. חמלה גדולה ויתירה, על כל צבא מעלה. וממילא, יתגלה האהבה מנקודת הלב, כיתרון האור מן החשך דייקא, כידוע, שתענוג תמידי, אינו תענוג. וכמשל, היושב בחשך בבור, אינו צריך לְשַׁבַּח אור בפניו, רק להראותו, איך שהחשך הוא שפל, ולמשכו מן הבור, וממילא יהיה לו תענוג האור ביותר, כי האי גוונא כתיב, קראתיך מבור תחתיות וכו'.

אך, ההתבוננות מצד עצמה, הם רק מְסֻכִּים. ולכן, מדריגות המלאכים, הם זה למטה מזה, כפי הכלי, כך האור. למשל, אם מפסיק נגד השמש, במחיצה אחת דקה, ואחר כך עוד מחיצות. לפי רבוי המְסֻכִּים, כך יוקטן אור השמש, כידוע. ולכן, האדם שהוא בוחר, חס ושלום, ברע, אזי הוא באמת רע, ויכול להיות עוברי רצונו, כי הגוף שלו הוא בתכלית הגסות, מעולם העשיה.

אך, העבודה יהיה על דרך הנזכר לעיל. ובתחילה, אין עומדין כו', כובד ראש, הוא הכנעה גם כן, בכדי לשבור צד השני, ואחר כך יכול לומר שמע ישראל ה' אלקינו דייקא, ה' אחד, כנזכר לעיל. ואחר כך ואהבת את הוי"ה אלקיך דייקא, לא כמו המלאכים, שבחינת הוי"ה, קדוש ומובדל מהם. בכל לבבך, כנזכר לעיל. ובכל מאדך, כנזכר לעיל. וכל זה הוא אתערותא דלתתא, בכדי שיהיה אתערותא דלעילא. וכמשל החבל, כשמנענע למטה, יעקב חבל נחלתו, כמו שמבואר במקום אחר. ומהו אתערותא דלעילא, והיו הדברים כו', בחינת דבר ה' וכו', היום על לבבך דייקא, בחינת אם רץ לבך, זו היא בחינת כלות הנפש שבתפלה, כנזכר לעיל, אז שוב לאחד, דהיינו שיהיה דווקא עוד, ויהיה בחינת אין עוד, והיינו על ידי התורה ומצות. כי על התורה כתיב גם

כן, מראש מקדם נסוכה, מקדם, כנזכר לעיל. רק, אורייתא מחכמה נפקת, ההתגלות הוא על ידי בחינת חכמה, והבן.

להבין, הלא התורה ירדה ונתלבשה בדברים גשמיים, כשר ופסול, מותר ואסור כו'. ואיך אפשר שיהיה על ידי זה בחינת אחד האמיתי. וגם כן על ידי מצות, יהיה התלבשות חכמה בינה דעת שלו יתברך, בְּקֶדֶשׁ, והיה כי יביאך. שהנה לכאורה, נגד החכמה בינה דעת שלמטה, החכמה בינה דעת של מלאכים, יותר גדול. ואף על פי כן, הוא מוסתר מהם בתכלית, כנזכר לעיל. רק, אחר שהגיע לבחינת בכל מאדך, מסירת נפש, ביטול במציאות, שהוא למסור נפשו בתורה, והעבודה והאהבה היא אמת, מצד עצמה, כנזכר לעיל, ואז הגיע לבחינת כחשיכה כאורה. ואחר כך, יוכל להיות על ידי תורה ומצות בחינת דְּבָרֵי דֵּיִקָּא, אשר שמתו בפיך דֵּיִקָּא, כמו שמבואר במקום אחר.

וזהו קבלת עול מלכות שמים. דהנה כתיב, שום תשים עליך מלך, עליך דֵּיִקָּא, לייחד מדת מלכותו יתברך עלינו דֵּיִקָּא. למשל, מלך בשר ודם, שמגלה במלכותו. הגם שהגילוי, הוא אין ערך לעצמותו, חכמה בינה דעת ומדות כידוע, עם כל זה, הגילוי הוא מעין עצמו, כי אין מלך בלא עַם, כידוע. אך בו יתברך, הגילוי, אין ערוך אליו, ואף במלאכים, כנזכר לעיל. ואף על פי כן, כתיב, כל הנקרא בשמי, לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו וכו', בכדי שיהיה התגלות מלכותו. וזהו רק על ידי ישראל, כמו שכתוב, והיתה להוי"ה המלוכה והיה הוי"ה למלך על כל הארץ, הוי"ה דֵּיִקָּא, על כל הארץ דֵּיִקָּא. והנה, בשעת התפלה, הוא בחמימות ובהתלבהות. ואחר כך, בכל היום, הוא בקרירות, בחינת בטל רצונך מפני רצונו, מחמת הזכירה, על ההסכם שבשעת התפלה, וזהו ברכות והודאות לשמך וכו'. ברכות, הוא בחינת המשכות, שנמשך אל לבו בשעת התפלה, כרשפי אש. והודאות, הוא בחינת הודאה במוח לבד, על כל היום. ולעתיד, יראו בהתגלות, כי הוי"ה הוא אלקים, אין עוד. והתורה, הוא בחינת הוי"ה עוז לעמו יתן וכו'. סליק.